

▸ Nyilas Atilla

David Bowman üzenete

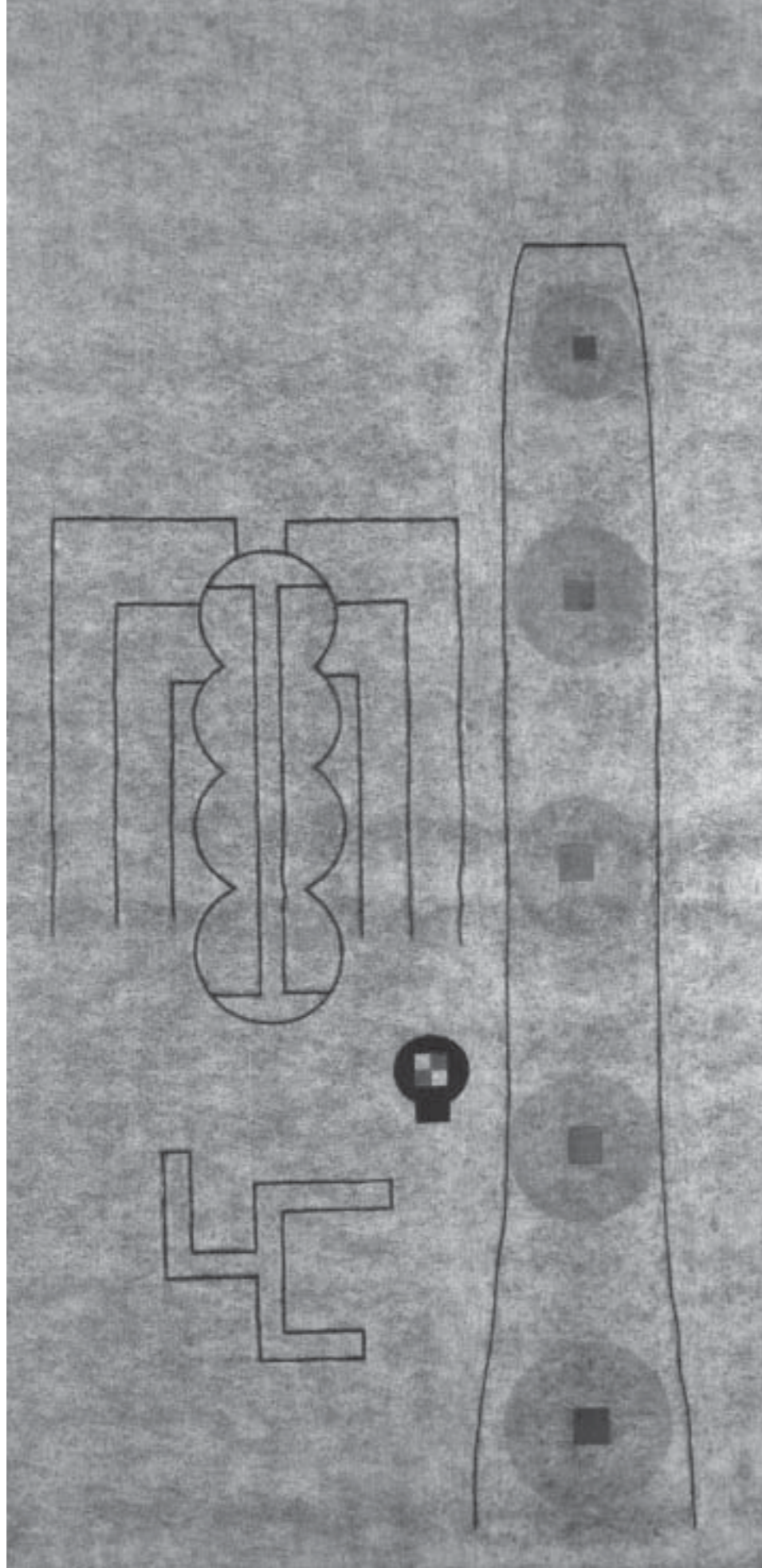
Attól, hogy előre látunk valamit,
még nem kerülhetjük el. (Ha mégis
elkerüljük, akkor rosszul láttuk.)

Istenem, tele az ég csillaggal, ám
ne várjátok, hogy a Neumann-gépek
föllobbantsanak nektek egy új napot.

E világok mindegyike a tiétek,
de nemigen szállhattok le rájuk,
puszta csúzlieffektus űrodisszeátok.

Egyedüli értelmes lények lennétek?
Csak az állíthatná, aki volt már kutya,
gáz meg galaxis, és emlékszik is rá.

Minden ember Monolit, nyugodtan
beszélhettek hát a problémáitokról.
És lehet, hogy lesz még egy üzenet.

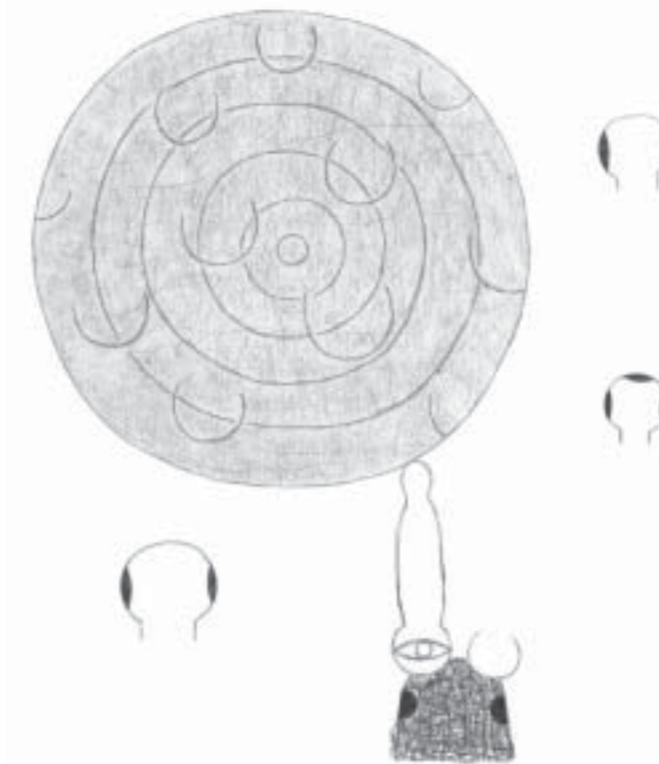
Nyári Dorinának

Nem volt eszelős, sem hagymázos képzeletű, hanem inkább megszállott volt, a könyvek megszállottja. Endre — legalábbis ő így gondolkodott magáról — egy professzionális olvasó volt. Mielőtt azonban mi magunk is állást foglalnánk, elmondjuk, mi történt vele az előző percekben.

Endre egy kávézóban ült egy másik férfival, aki azt állította magáról, hogy író. Valójában ezt könnyen el is hihetnők neki, ha zöld kordzakójára, elegánsan hordott, mégis rongyos farmer-nadrágjára tekintünk, avagy fésületlenül is hajkoronaként viselt hajára, kifejező és lekezelő gesztusaira, majdnem tökéletesen kifejezéstelen, mégis ijesztően vesébe látó tekintetére, vagy netalán arra a néhány kurta mondatra, amely — tesszen bár kegyetlennek, fájdalmasnak, vagy mintha e néhány szóval a boldogságot hintené az emberek lába elé — megszívlelendőnek és, mi tagadás, örülten igaznak tűnt.

▸ Gerőcs Péter

Kifliivég

Endre kertészeti egyetemet végzett, és történetünk idején egy irodában dolgozott. Nem tudni pontosan, mit csinált az irodában, s ha kérdezték, ő maga sem mondott egyebet, minthogy próbálok visszatalálni önmagamhoz. „Az irodai munkában?” „Nem, utána, a hazaúton.” Ez volt Endre életében az egyetlen szellemesség, s ezt ő is csak onnan tudta, hogy ha ezt mondta, a másik felnevetett. Csak Gábor nem, Endre egyetlen barátja. Gábor sokra tartotta Endrét, s minden alkalommal, amikor találkoztak, így szólt:

— Bandikám, hallod, miért nem keresel valami rendes, hozzád illő munkát?

— Miért? Ez a munka tökéletes nekem. Hidd el, élvezem a kellemetlenségét. Utána olyan jó hazamenni, bevetni magam a karosszékembe, és...

— Jó, ezt tudom. De... már ne is haragudj, de a barátaid mind külföldön dolgoznak, doktori képzésben vesznek részt, vagy valami hasonló. Te meg! Ha már olvasol, legalább...

— Legalább mi?

Ez a mindennap ismétlődő párbeszéd éppen ezen a ponton fordulatot vett, Gábornak ugyanis eszébe jutott, hogy a volt barátjának a jelenlegi pasija egy amolyan íróféleség.

Történetünk abszolút jelenében éppen december harmincadika van, délután 5 óra, vagyis sötét, és a rend kedvéért hideg is. Endre ebben a jelen pillanatban a szélsőpörte nylonzacskókat rugdalva sétált át az Árpád hídon, Budára. Nem jutott eszébe, hogy nemsokára új évet írunk, 2010-et, s ezzel kapcsolatban

semmiféle számmisztika, semmiféle onto-episztemológiai eszmélése nem támadt, mint olykor azoknak a nagy íróknak, akiknek a könyveit falta szabadidejében, s ennek az is lehet az oka, hogy éppen egy efféle nagy, vagy annál tán valamivel kisebb íróféleséggel beszélgetett épp csak néhány perccel ezelőtt, az Árpád híd pesti hídfőjénél, egy önkiszolgáló étteremben.

Nem tudni, hogy pontosan hogyan sikerült a találkozó, de két dolgot biztosan tudhatunk az előzményekről. Endrének óriási elvárásai voltak a találkozást illetően, a fiatal író azonban, akit bizonyos okok miatt rejtünk jobb híján az Izsák név mögé, nagyon kínosnak érezte a találkozót; Gábor volt szerelmének címzett hosszan kérlelő, majd könyörgő, végül tapintatlanul epekedő sorai kellettek ahhoz, hogy a találka megvalósuljon.

Endre éppen ezen gondolkozott, vagyis azon, hogyan sikerült a beszélgetés. Talán nem kellett volna lesegítenem róla a kabátot, gondolta, ezzel lehet, hogy elárultam a csodálatomat. Meg azt a költő viccet sem kellett volna elmondanom, nem igazán örült neki. Vajon most mit gondolhat rólam? Biztosan azt, hogy egy pojáca vagyok.

Meg kell hagyni, Endre súlyosnak mondható önértékelési deficittel küzdött, noha szerény történetünk igazságához az is hozzátartozik, hogy az író, aki kedvesét, vagyis Gábor egykori szerelmét hívogatja, hogy közölje vele, „ilyet soha többé”, de a kedves most még nem veszi fel a telefont, ugyanis éppen beszél valakivel, és egyelőre ő is ugyanezeket a szavakat mondja ennek a valakinek, hogy „soha többé”, tehát ez az író csakugyan egy pojácának tartja Endrét, és kifejezetten szeretné nem megismételni ezt a találkozót. Ám az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy az író egyáltalán nem érezte rosszul magát hősi, illetve olvasó hősi, még pontosabban: hősi olvasónk társaságában, ugyanis az hagyta beszélni. Az író jelen pillanatbeli felháborodását legfeljebb az előző mondat történeti igazsága miatt érzett lelkiismeretfurdalása korbácsolta fel kissé: „már megint én beszéltem... de hát mit mondott volna egy félkegyelmű, aki még bólogatni sem mer visszaigazolás nélkül. Van elég ostoba könyvmoly... magasztalni a művészetet naphosszat... tetszettek volna felnőni.”

Az Izsák névre hallgató író a művészet magasztalásával kapcsolatban, az igazat megvallva, kissé csúsztatott. Endre ugyanis nem magasztalt semmit, hanem csak annyit állított, hogy ő ebben a világban nem találja a helyét, hogy neki nincs kedve és nem is áll módjában doktorálni, sem külföldi ösztöndíjából éldelegélni, szellemét hamis dogmákkal pallérozni. Ő inkább, ha teheti, olvas, és így teljesebb, sőt, több életet élhet. Elmondta, hogy amikor csak sétál az utcán, azon gondolkodik, hogy a körülötte lévő házak lakói mind egy-egy könyv, és ha bekukucskálhatna az ablakon, netán hallgatózhatna is egy rövid ideig, akkor ezekből a könyvecskékből kiolvashatná az ő történetüket. Persze hosszan kellene hallgatózni, mert néhány kurta mondatból Endre — nem lévén nagy teremtoróval megáldva — nem tud történeteket kitalálni. Egyszer azért bekukucskált egy ablakon, és azt látta, hogy egy szürke macska peckesen végigsétál a frissen felmosott, csillogó parkettán. Se többet, se kevesebbet. De va-

lójában nem is az emberek, hanem a házak a könyvek. Mintha megannyi hatalmas könyv árnyékában botorkálnánk, olyan a világ! Hát igen, nyugtázta írónk, és kérte a számlát.

Most, ahogy Endre az előtte magasodó Flórián téri házakat és azok kicsi ablakait elnézte, nem látott semmiféle könyvet. „Ez az író engem most hülyének néz.” Szégyenébe tejesen belepirult, de mielőtt még elsírta magát, vagy valami még rosszabb történetet volna, úgy döntött, ez az író márpedig egy gögös és tehetségtelen kis senki. „Még hogy őt nem érdekli a könyv fogadtatása, csak a honorárium! Meg azok a hülye anekdotái! Kit érdekel, hogy a nagynénje tévedésből emigrált Marokkóba, ahol kecskesajt-üzemet nyitott és mágnásként tért haza! Meg hogy az apja a cipőkanáltartón a szolgálati revolverét tartotta és egy másnapos reggelen azzal vette fel a cipőjét, aminek a sarkát véletlenül átlötte, s a lyukon át befolyó jégkásás létől úgy megfázott, hogy bele is halt. Micsoda képtelenség mindez!”

Ahogy közelebb ért a házakhoz, belátta, hogy azok csakugyan nem hasonlítanak semmiféle könyvre, azonban legalább olyan jó volna bemenni valamelyik kapuján, mint ahogy egy könyvbe olvas bele. Mert hát, Endrének ebben a jelen pillanatban az jutott eszébe, hogy otthontalan. Be akar kukucskálni a lakásokba, és ha lehet, egy véletlenül megnyíló kapun besurranna, és a harmadik emeleti folyosó végén bekopogna valamelyik lakásba. Nem is tudja elképzelni, ki nyitna neki ajtót. Talán egy borostás, pocakos férfi, sörösüveggel a kezében, rövidgatyában, papucsban, a pöcsét vakarászva. Ez megtetszett Endrének. Az is lehet, hogy... nem, mégis csak... igen, inkább egy öregasszony, akinek a lába körül rengeteg kiskutyá csahol, és amikor az ajtó kinyílik, az öregasszony, mert éppen az egyik, bokáig érő kiskutyáját kell rendre utasítania, csak lassan emeli fel a fejét, majd a tekintetét, s néz keret nélküli, amolyan velencei maszk formájúra csiszolt szemüvegén át Endrére; „nem kérünk semmit, köszönjük”, s csak ezután csukja be az ajtót. De ennél még sokkal lehetségesebb, hogy a csöngetés után, és az ajtó kinyílása előtt hangokat hallana, például egy kisfiút, hogy „apukám, csöngettek”, „akkor nyiss ajtót, Ferike, apuka borotválkozik.” Ferike pedig ajtót nyitna, és azonnal meg is fordulna. „Apu, egy bácsi az.” Persze a legszebb, egyszersmind leghihetlenebb az volna, ha egy gyönyörű lány nyitna ajtót, törülközővel a fején és a melle, dereka körül, szótlanul hátranézne, ahol a nővére áll, hasonlóan felöltözve, de a nővére sem ismerné Endrét, vagyis engem, mert immáron Endre képzelgésével azonosulva, Endreként írjuk a történetet, és ez a második lány is hátra nézne, a legfiatalabbra, aki természetesen a leggyönyörűbb lenne, és talán még a törülköző is lehullana gyönyörű kebleiről, majd betessékelnének. Most itt akár meg is sugathatnánk Endrének, külön válva tőle és belőle, hogy a magányos bolyongást és otthonkeresést nem érdemes összetéveszteni olcsó képzelmenyekkel. Mert azt ugyan — ha mégoly körülményesen is — meg lehet magyarázni, hogy három nővér együtt fürdik, azt azonban Endre bizonyára nagyon jól tudja, hogy a Flórián téri tízemeletes lakásaiban nem fér el egy háromszemélyes kád, és ha a nővérek voltaképpen egyedül vannak, pontosabban egyetlen

lányka (van), nem valószínű, hogy kiugrik a kádból a csengőszóra, de legalábbis ne kapna magára egy köntöst. Ha azonban Endre képzelmenyének volna valami realitása eddig a pontig, akkor a következő történeti mozzanat rejti magában a csalódást, mégpedig azt, hogy a szépséges lány vagy ráförmed Endrére „na húzz a kurva jó édes anyádba, te geci”, és becsapja az ajtót, vagy kihagyja hősi olvasónk anyjának a méltatását, és csak egyszerűen becsapja az ajtót. Persze nem akarunk mi mindenáron csalódást okozni Endrének, éppen ezért most úgy tűnik, hogy nem is lehet, ugyanis Endre röpköd a boldogságtól, felfedezte önnön képzeletét, és majd kiugrik a bőréből.

Mialatt Endre a hazautat kereste a nagy téli estében (noha még csak délután volt), addig Gábor előző barátnőjének, Sárának már nem csak epekedő sorokat írt az író-ügy végett, hanem élőszóban, sőt, fizikailag kérlelte egy belvárosi kávézó asztalánál. Hogy mire?

— Hiányzol.

— Hát... te is hiányzol.

— Tudom, hogy szemét voltam veled, de most minden más lesz. Elnyertem egy PhD-ösztöndíjat, egy évre, Angliába. Tudom, hogy mindig Angliába vágytál — e pillanatban Gábor megfogta Sára kezét a két kávéscsésze között, és így zárta le mondanóját:

— Haza akarok jönni. Eleget bolyongtam nélküled a nagyvilágban.

Ezeket a sorokat természetesen nem egy író írta le, sem nem egy névtelen, sem pedig egy — mondjuk így — neves író. Ez csupán feljegyzése az úgynevezett, és sokszor becsapott, ócsárolt, megkérdőjelezett és megsemmisített valóságnak, amelyben hősi olvasónk és minden ember bolyong valamerre. Például egy hoppon maradt író, akinek a ruhái, a laptopja és egy-két színes magazin (mint például a *Vonatfüty* vagy a *Szürke Hályog*), melyekben Izsák novellái is ott lapultak, néhány nagyobbacska szatyorba ki volt téve Sára lakásajtaja elé. „Úgyis sokat veszekedtünk. Kibírhatatlan alak volt” — mondta később Sára, és beledobta az utolsó pesti kiflivéget a Round Pondba a Kensington Gardenben.

Ezzel a vízbehajított, röptében még némileg szikkadt kiflivéggel, no meg annak odaképzeltelhető teljes ívével valamelyest elárultuk magunkat, hősi olvasónkat, pontosabban a történetet, amely lehet, hogy mégsem a valóság egy lehetséges feljegyzése volt, ahogy Arisztotelész mondaná, hanem inkább egyfajta suta öröm-hajhászás, sóvárgás a boldog vég után, akárha hősi olvasónkat beengedtük volna abba a lakásba, amelyben a három gyönyörű nővér áll egymás háta mögött. A kiflivég (és annak szikkadtsága) most finoman jelezze az idő rakoncátlanságát, egyszersmind kicselezhetetlenségét. Nincs és nem volt semmiféle jelenidejűség e történetben, és nem feltétlenül azért, mert már elmúlt, hanem lehet, hogy azért, mert Sára valójában csak szeretne volna, ha végre hazatérhet Londonból, és újra Gábor, vagyis volt kedvese karjai közé záródhat, aki — még az is lehet, hogy — nem tud semmiféle íróról, és egyáltalán hagyják őt nyugton az ilyesféle

kaotikus képzelgésekkel. Endrének pedig egyszerűen hagyjuk meg a komorságát és csalódottságát, mert a nevesíthetetlen író nem csupán anekdotákat mesélt neki, hanem azt is közölte vele, hogy amit Endre csinál, az nem más, mint a szöveg kizsákmányolása, felfalása, minden értelem nélküli kisajátítása, és nem-hogy nem professzionalizmus sugárik ebbéli tevékenységéből, hanem ellenkezőleg, a dilettantizmus netovábbja. Endre pedig, hogy a bú kitartóbb és szívósabb legyen még az írói tanításnál is, elveszítette a kulcsát valahol, talán amikor mégiscsak bekopogott az egyik lakásba, de rögtön utána ijedtében el is szaladt, talán akkor. Most pedig mehet érte vissza, keresheti a nagy téli éjszakában, ha tetszik, vagy akár a képleteség kedvéért, és persze hátrafelé, a hazautat.

